

Tudi v šolski knjižnici lahko formativno spremljamo

Formative Assessment Can Also Be Done in a School Library

Andreja Urbanec

UDK 027.8:37.091.2

Izvleček

Prispevek prinaša osnovna teoretična izhodišča o formativnem spremljanju. V nadaljevanju so podrobneje razloženi posamezni elementi: nameni učenja in kriteriji uspešnosti, dokazi, povratna informacija, vprašanja v podporo učenju ter samovrednotenje in vrstniško vrednotenje. Nekateri elementi so prikazani skozi prakso pri urah knjižničnih informacijskih znanj. Po izvedenih urah predstavljata evalvacija dela in samoevalvacija pomemben vidik in usmeritev za nadaljnje delo, zato je nekaj besed namenjenih tudi temu. Na koncu prispevka je nanizanih nekaj prednosti, ki jih v pouk in proces učenja prinaša uvajanje formativnega spremljanja.

Ključne besede

formativno spremljanje, aktivne oblike dela, šolska knjižnica

Keywords

formative assessment, active forms of work, school library

Abstract

The article introduces the basic theoretical premises of formative assessment. Afterwards, it explains its individual elements in greater detail: learning goals and success criteria, evidence, feedback, questions in support of learning, self-assessment and peer assessment. Some of the elements are shown through practice during Library and Information Knowledge lessons. After the lessons are implemented, the evaluation of the work and the self-evaluation provide important guidance for future work; for this reason, the article says a few words about that. At the end, the article lists some of the advantages of introducing formative assessment into lessons and into the learning process.

1 UVOD

V prispevku je na podlagi kratke teorije predstavljen koncept formativnega spremljanja. Bolj podrobno so razloženi posamezni elementi, dodana pa je tudi praksa iz šolske knjižnice.

Šolski knjižničarji smo vpleteni v številne raznolike ure medpredmetnega povezovanja. V sodelovanju z učitelji lahko v vse ure vpletamo elemente formativnega spremljanja. Vsekakor ne moremo vplesti vseh elementov v vse ure, lahko pa pri vsaki uri uporabimo katerega od njih. Za aktivno sodelovanje v razvojni skupini ZRSŠ sem se odločila zato, ker ure v knjižnici nikoli niso frontalne, ampak načeloma vedno vključujejo aktivne oblike dela. Izobraževanje na ZRSŠ je ponudilo začetno znanje o tem, kaj formativno spremljanje je, in skozi predstavljene primere tudi spodbudo, kako začeti z vpeljevanjem elementov v prakso. Nekatere oblike so bile že prej prisotne v medpredmetnih urah, le poimenovali jih nismo, tako kot jih predstavlja formativno spremljanje.

V prispevku so poleg teorije nanizani nekateri primeri, ki so stalnica pri izvajanju ur knjižničnih informacijskih znanj.

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA

»Učenje ni le razumski proces, njegova učinkovitost je odvisna od motivacije učencev in njihovih čustev. Učitelj v pouk vključuje aktivnosti, v katerih učenci v učnih ciljih iščejo osebni smisel in jih povezujejo s svojimi interesi. S skrbno izbiro učnih aktivnosti in premišljenim oblikovanjem vprašanj vzbuja naravno radovednost učencev.« (Formativno spremljanje v podporo učenju, 2016)

Učinkovito orodje, ki vodi k boljši kakovosti učenja in poučevanja, je tudi formativno spremljanje oz. preverjanje, saj:

- učence spodbuja k prevzemanju odgovornosti za svoje učenje,
- postavlja učenje in učenca v središče učnega procesa,
- spodbuja zavzetost in motivacijo za učenje,
- je zelo občutljivo za individualne razlike med učenci, vključno z njihovim predhodnim znanjem,
- razvija vrednotenje, usklajeno s cilji in standardi, z močnim poudarkom na formativni povratni informaciji, izboljšuje učne dosežke.

Formativno spremljanje poteka ob vsakodnevnem sodelovanju učencev v razredu, njihovih učnih nalogah, z ustnimi in pisnimi preizkusi ter nalogami, ob praktičnih nalogah in pri projektnem delu. Poteka stalno in je vse *šolsko leto sestavni del vzgojno-izobraževalnega procesa. Namenjeno je rednemu spremljanju in izboljšanju* poučevanja in učenja, saj daje neposredne sprotne povratne informacije učiteljem in učencem (Kop, 2014).

Učitelji so v nenehni interakciji z učenci. Omogočajo jim, da spremljajo in vrednotijo kakovost svojega dela. Učenci so vpleteni v fazo oblikovanja namenov učenja in kriterijev uspešnosti, zato postane njihovo učenje kakovostnejše in bolj osmišljeno. Učenci tako že vedo, kaj se bodo učili in zakaj, ter kaj bodo morali storiti, da bodo uspešni (Formativno spremljanje v podporo učenju, 2016).

Učenci se med seboj razlikujejo po več dejavnikih, ki so bistveni za učenje, zato je za vsakega učitelja temeljni izziv, kako upoštevati vse te individualne razlike.

V vzgojno-izobraževalni proces je možno formativno spremljanje vpeljati prek različnih načinov in oblik dela. Naloga učitelja je, da zastavlja vprašanja in dileme, ki od učencev zahtevajo poglobljen razmislek, da daje sprotne povratne informacije o procesu in rezultatih dela (Kop, 2014).

»Eno temeljnih načel, ki določajo potek učenja, je postopnost. Posledičnost, ki tako nastaja, je povezava s stopnjo zrelosti udeležencev izobraževanja in jo prinaša starost, stopnja že pridobljenega znanja, vedenja, informacij, izkušenj.« (Gorjup, str. 46)

Formativna ocena nima samo diagnostično opisnega, ampak tudi prognostični del, ki vključuje možne izboljšave učenčevega učenja (Kop, 2014).

2.1 ELEMENTI FORMATIVNEGA SPREMLJANJA

2.1.1 Nameni učenja, kriteriji uspešnosti

Učitelj načrtuje učni proces v skladu z učnim načrtom, vendar so učni cilji zapisani v

Učitelj v pouk vključuje aktivnosti, v katerih učenci v učnih ciljih iščejo osebni smisel in jih povezujejo s svojimi interesi.

Učitelji so v nenehni interakciji z učenci.**Omogočajo jim, da spremljajo in vrednotijo kakovost svojega dela.****Formativna ocena nima samo diagnostično opisnega, ampak tudi prognostični del, ki vključuje možne izboljšave učenčevega učenja.**

učencem nerazumljivem jeziku. Če učitelj želi pri učencih spodbuditi zavestno uravnavanje procesa učenja, mora učne cilje preoblikovati. Tako preoblikovanim učnim ciljem pravimo nameni učenja in učencem pomagajo razumeti, kaj se bodo naučili; osredotočiti se na učno dejavnost oziroma nalogo ter prepoznati, katera znanja, spretnosti in stališča bodo razvili. Nameni učenja morajo biti jasni, dosegljivi, realistični, povezani z dolgoročnimi cilji, osredotočeni na učenje, zapisani v učencem razumljivem jeziku, na vidnem kraju, da jih učenci lahko kadar koli preberejo, in morajo jim pomagati pri usmerjanju njihovega učenja. Kriteriji uspešnosti so vezani na namene učenja in dajo učencem odgovor, kdaj so pri svojem učenju uspešni. Zato morajo biti kriteriji uspešnosti specifični, konkretni, realni, jasni in razumljivi. Učenci z njihovo pomočjo ocenijo, kako uspešni so pri učenju in kako napredujejo glede na zastavljene namene učenja.

2.1.2 Dokazi

Dokazi so zbirke podatkov in ugotovitev, ki kažejo na dosežke učencev. Na podlagi dokazov lahko učitelj prilagaja proces poučevanja. Ker poteka učenje na različnih področjih, so tudi dokazi različnih vrst. Namen zbiranja dokazov o učenju je ugotavljanje skladnosti med obstoječim in želenim dosežkom. Dobri dokazi izhajajo iz dejavnosti, ki so povezane z nameni učenja in kriteriji uspešnosti. Omogočajo vpogled v to, kako se učenec uči, kaj že zna in kaj potrebuje, da lahko napreduje.

2.1.3 Povratna informacija

Povratna informacija opredeljuje informacijo o tem, kako napredujemo v prizadevanjih, da dosežemo cilj. Če oblikovanje namenov učenja in kriterijev uspešnosti spada v obdobje pred učenjem, je povratna informacija ključna za uspeh učenja v vseh fazah. Povratna informacija učencu pove, do kod je prišel in kaj je že dosegel, spodbudi ga k iskanju pomanjkljivosti in ponudi možnost in pot za odpravljanje le-teh.

2.1.4 Vprašanja v podporo učenju

Vprašanja se pojavljajo skozi celotni učni proces, zato je ob pripravi sleherne dejavnosti za učence treba razmisliti tudi o tem, kakšna

vprašanja jim bomo zastavili ob posamezni dejavnosti. Z vprašanji ugotavljamo, kaj učenci že vedo, kaj jih zanima; spodbujamo jih h globljemu razmišljanju in učenju ter ugotavljamo, kakšno je razumevanje učencev in kako se učijo. Ne nazadnje vprašanja učencem pomagajo pri samoregulaciji učenja. Dobra vprašanja so premišljena in načrtno spodbujajo učenčovo razmišljanje in njegov učni proces, učitelj pa lahko z dobrimi vprašanji ugotavlja kakovost znanja. Vprašanja naj bodo usklajena z nameni učenja, to pa najlažje dosežemo z glagoli – vprašanje vsebuje tisti glagol, ki označuje miselni proces, ki ga želimo spodbuditi ali preveriti (npr. opazuje, razvrsti, izbere, primerja itd.).

2.1.5 Samovrednotenje in vrstniško vrednotenje

Samovrednotenje je zmožnost realne presoje lastne uspešnosti. Učenci na podlagi dokazov samostojno sprejemajo odločitve o tem, v kolikšni meri so dosegli namene učenja, o kakovosti njihovega načina učenja, o nadaljnjih korakih, ki so potrebni za doseg ciljev, ter o spremembah, ki jih bodo naredili v načinu učenja. Če opisano analizo naredijo sošolci in učenec od njih prejme povratno informacijo, govorimo o vrstniškem vrednotenju. Učenci se v procesu samovrednotenja naučijo realno oceniti izziv, s katerim se soočajo, in ovrednotiti učinkovitost poti do uspeha. S tem pridobijo nadzor nad zelo pomembnim področjem svojega življenja – šolsko uspešnostjo. To jim daje občutek varnosti in samozavesti. Z izvajanjem samovrednotenja se učenci učijo sprejemati odgovornost za svoje ravnanje. Z uvajanjem vrstniškega vrednotenja pa jih učimo opazovati meje lastne subjektivnosti in spoštovati različnost (Formativno spremljanje v podporo učenju, 2016).

3 POVEZAVA S PRAKSO

Kot šolska knjižničarka se z učenci srečujem pri urah knjižničnih informacijskih znanj v povprečju štirikrat letno. To pomeni, da težko govorim o zelo rednem uvajanju načel formativnega spremljanja v pouk, vendar širim ta način dela med svoje sodelavce učitelje, s katerimi izpeljujem medpredmetne ure.

Dobra vprašanja so premišljena in načrtno spodbujajo učenčovo razmišljanje in njegov učni proces, učitelj pa lahko z dobrimi vprašanji ugotavlja kakovost znanja.

Vsaka stvar, ki jo uvajamo na novo, na začetku vzame več časa. Vsekakor ni možno doseči velikih sprememb z danes na jutri, vendar če si zadamo realen cilj (npr. uvajanje le enega elementa formativnega spremljanja), način dela počasi prilagajamo oziroma spreminjamo. Nikoli ne moremo enega elementa popolnoma izolirati, saj se preostali mnogokrat spontano vrinejo v naše delo. Nerealno je tudi pričakovati, da bomo pri vsaki uri vključili vse elemente. Učitelji imajo to prednost, da so z učenci vse šolsko leto in jih lažje spremljajo pri napredku, ker je pouk kontinuiran. Ne morem pa trditi, da šolski knjižničarji napredka ne moremo videti. Če se jasna slika ne pojavi v enem letu, pa se gotovo vsaj v obdobju enega triletja. Učenci z usvojenim znanjem kažejo svojo samostojnost pri iskanju gradiva za branje in za reševanje različnih nalog.

Slika 1: Učenci berejo vsak svoj del besedila.

Slika 2: Učenci iščejo ustrezno knjigo na polici.

Prispevek predstavlja nekaj različnih elementov formativnega spremljanja, ki jih izvajam od 1. do 9. razreda.

3.1 URA SLOVENŠČINE V 2. RAZREDU

Učenci so razdeljeni v homogene skupine, vsaka ima drugačno besedilo, ki so ga že predhodno spoznali. Njihova naloga je, da vsak prebere svoj del besedila, da dele besedila postavijo v pravilno zaporedje, ugotovijo, kdo je besedilo napisal, in poiščejo ustrezno knjigo na polici v knjižnici.

Cilji ure:

- Utrjujejo tehniko branja.
- Berejo posamezne dele besedila in ga umestijo v ustrezno časovno zaporedje.
- Uporabljajo osnovne storitve knjižnice.
- Spoznajo osnovno vsebino knjižnične zbirke.
- Spoznajo starostni stopnji ustrezno zbirko knjižničnega gradiva.
- Spoznajo poučno gradivo za pridobitev stvarnih informacij.
- Berejo, poslušajo in uporabljajo leposlovne vsebine za osebno rast in razvedrilo.
- Poznajo osnovne elemente za iskanje znane-ga vira.
- Učne metode: pogovor, razlaga, praktično delo, delo z besedilom

Učne oblike: individualna, skupinska, delo v paru, frontalna

Elementi formativnega spremljanja pri tej uri:

- Vprašanja v podporo učenju (kako so razvrščene knjige na policah, kje stojijo knjige za vašo starost, ali so deli besedila v pravilnem vrstnem redu itd.)
- Povratna informacija učitelja (ali je besedilo pravilno »sestavljeno«, je zaključek na pravem mestu, se zgodba pravilno konča itd.)
- Dokazi učenja (pravilno zaporedje zgodbe, ugotovljen avtor zgodbe, pravilno poiskana knjiga na polici)

Potek učne ure

U(čiteljica): Pozdrav, umirjanje, učencem pove, kdo bo danes tudi spremljal pouk.

K(njižničarka): ponovitev znanja prek vprašanj:

- Katera je zadnja knjiga, ki si jo prebral?

- Kje v knjižnici iščete knjige zase?
- Kakšna je razlika med knjigami na polici C in knjigami ob steni?
- Kakšne knjige najdete v kotičku?

U: poda navodila za sestavljanje zgodbe

- Ljudska Janček Ježek
- Makarovič: Pod medvedovim dežnikom
- Kette: Šivilja in škarjice
- Makarovič: Veveriček posebne sorte
- Lindgren: Pika Nogavička

Vsaka skupina dobi svojo zgodbo (glede na sposobnosti). Vsak član skupine po tiho prebere svoj del. Vsak učenec drugim na hitro obnovi prebrano, nato skupina skuša ugotoviti pravilen vrstni red zgodbe. Poskusijo poiskati tudi naslov knjige.

Ko zgodbo sestavijo, sami preverijo, ali je zgodba pravilno sestavljena. Na izposojevalnem pultu je nabor določenih knjig, učenci izberejo ustrezno in preverijo s »svojo« zgodbo.

U: Vprašanja v podporo učenju:

- Ali ste zgodbo pravilno sestavili? Ali ste imeli pri nalogi težave? Kakšne?

U poda nalogo: Postavite se v vlogo knjižničarke. Knjigo, ki jo imate na mizi, morate pospraviti na ustrezno polico. Pogovorite se v skupini, kako boste to storili.

K: Napoved učnega cilja, kako samostojno poiskati/pospraviti knjigo na polici in vprašanja v podporo:

- Ali so knjige v knjižnici urejene? Kako?
- Katere podatke o knjigi potrebujemo, če jo želimo najti v knjižnici?
- Skupaj ponovimo pravila postavitve gradiva, nato učenci dobijo dva informacijska problema, ki ju morajo rešiti (delajo v parih).
Uspešno rešena naloga nam da dokaze o uspešnosti.

Učenci dobivajo povratno informacijo sproti med delom. S tem vidijo, ali so samostojni ali potrebujejo usmeritve.

Pričakovani dosežki:

Učenec usvoji knjižnični prostor in njegovo ureditev, zna se orientirati znotraj vsebinske organizacije knjižnične zbirke, uporablja avtorja in naslov za prepoznavanje vira in zna uporabljati osnovne storitve knjižnice.

3.2 URA SLOVENŠČINE V 4. RAZREDU

Učenci so obravnavali značilnosti ljudske pravljice in poslušali slovensko ljudsko Hudičeva volna. Njihova naloga je bila, da v kakršni koli obliki zapišejo obnovo zgodbe. Lahko so napisali klasično obnovo, obnovo v obliki pesmi, stripa ali predstave.

Cilji ure:

- Učenec loči ljudsko besedilo od umetnega.
- Obnovi dogajanje v književnem besedilu.
- Ob izbranih primerih izpostavi značilnosti obravnavanih pripovednih vrst.
- Piše pravljico, nadaljevanje pravljice ali predzgodbo, poustvarja na svoj način (strip, pesem, predstava).

Učne metode: razlaga, pogovor, poslušanje, branje, pisanje

Učne oblike: frontalna, individualna

Elementi formativnega spremljanja pri tej uri:

- Kriteriji uspešnosti (učenec zna povedati značilnosti ljudske pravljice)
- Dokazi učenja (obnova v poljubni obliki)

Potek učne ure

Knjižničarka za uvodno motivacijo vodi pogovor o pravljičah: Katere pravljice najraje berete/poslušate? So vam jih brali/pripovedovali, ko ste bili majhni? Kdo vam jih je pripovedoval? Vam jih še vedno kdo prebere ali pove? Kdo? Kdaj? Zakaj jih radi poslušate?

Učiteljica vodi pogovor o značilnosti ljudskih pravljič, skupaj z učenci iščejo primere iz že znanih pravljič.

Knjižničarka doživetu pripoveduje slovensko ljudsko pravljico Hudičeva volna.

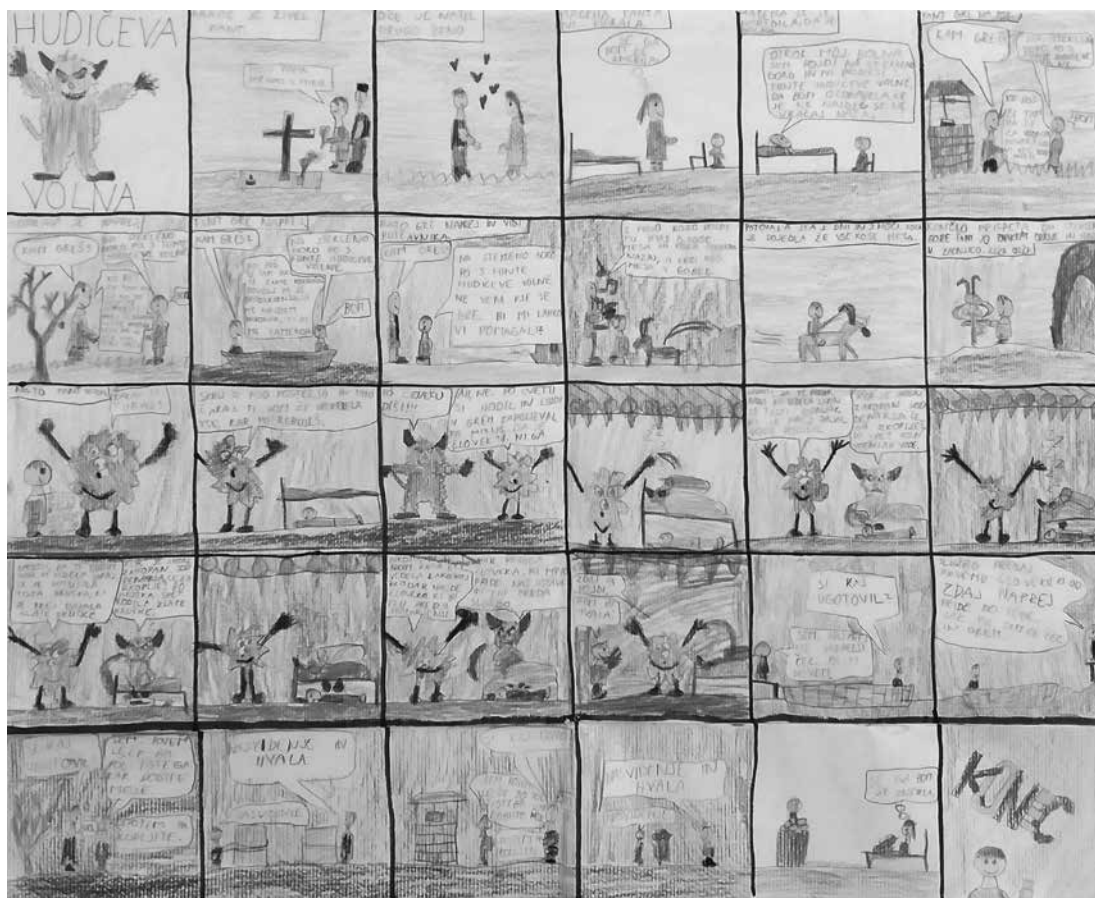
Učiteljica spodbudi k izražanju vtisov.

Učenci v pravljici Hudičeva volna poiščejo tipične značilnosti ljudskih pravljič.

Za utrditev znanja učenci za domačo nalogo napišejo klasično obnovo, obnovo v obliki pesmi, stripa ali pripravijo predstavo.

3.3 BLOKURA DRUŽBE V 5. RAZREDU

Učenci so pisali pisno nalogo o pračloveku. Prvič se s pisno nalogo spoznajo v 4. razredu, v 5. razredu se naloga malce nadgradi.

Slika 3: Obnova v obliki stripa

Slika 4: Obnove v obliki pesmi

Cilji ure:

- Učenci spoznajo razvoj človeka v prazgodovinskem obdobju.
- Spoznajo bivališče, oblačila, dejavnosti ljudi v prazgodovini.

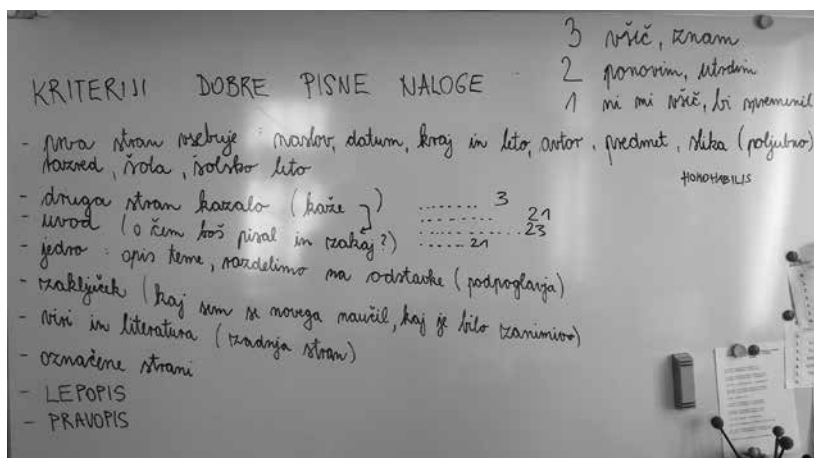
- Spoznajo na spletni strani knjižnice dostopne storitve.
- Ločijo različne vrste knjižničnega gradiva.
- Ločijo gradivo po namenu in spoznajo različne vrste informacijskih virov.
- Poznajo značilne vire za posamezne vede.
- Poznajo osnovne bibliografske podatke, pomembne za pridobitev vira.
- Izberejo primerno gradivo za določeno temo.

Učne metode: razlaga, pogovor, prikazovanje, delo z besedilom

Učne oblike: frontalna, delo v parih, delo v skupini

Elementi formativnega spremljanja pri tej uri:

- Kriteriji uspešnosti
- Povratna informacija (izhodni listek 3-2-1: 3 stvari, ki so ti bile pri uri všeč, 2 stvari, ki ju moraš še utrditi, 1 stvar, ki ti ni bila všeč)
- Vrstniško vrednotenje (učenci dajo drug drugemu povratno informacijo o nalogi in

Slika 5: Kriteriji pisne naloge

Preden odideš te prosim, da zapišeš:

3 stvari, ki so ti bolj jasne ali so ti bile všeč pri tej uri

Da smo delili liste o čem bo govorila sem. nal.

Izkušnje napak v drugih sem. nal.

Podlaganje sem. nal.

2 stvari, ki jih moraš še utrditi, da boš dobro naredil nalogo

Viri in literatura

1 stvar, ki ti ni bila všeč

Sliki 6 in 7: Povratna informacija učitelju

jo ustrezno vrednotijo glede na kriterije uspešnosti)

Potek učne ure

Učiteljica napove cilj ure: oblikovanje kriterijev dobre pisne naloge.

S knjižničarko ponovijo koncept izdelave pisne naloge (dele naloge, naslovna stran, navajanje virov in literature) in kako si lahko pomagajo s spletom (knjižnica na spletu).

V parih pregledajo primere pisnih nalog in jih primerjajo glede na ustreznost (so upoštevani vsi elementi naloge, kaj manjka, je česa preveč), rezultate dela primerjajo s skupino za isto mizo in oblikujejo kriterije dobre pisne naloge. Kriterije preberejo, zapišejo na tablo, združijo po vsebini in poenotijo.

Knjižničarka zapisane kriterije posreduje učiteljici, da učenci naredijo zapis v zvezek.

Učiteljica poda navodila za nalogo in poudari, da upoštevajo kriterije dobre naloge.

Ob koncu ure učenci izpolnijo izhodni listek, ki ga morajo oddati knjižničarki: 3 stvari, ki so ti bolj jasne ali so ti bile všeč pri tej uri; 2 stvari, ki ju moraš še utrditi, da boš dobro naredil nalogo; 1 stvar, ki ti ni bila všeč.

Izdelano pisno nalogo učenci ocenijo med seboj (sovrstniška povratna informacija) po kriterijih dobre pisne naloge.

4 EVALVACIJA DELA IN SAMOEVALVACIJA

Ključnega pomena pri uvajanju formativnega spremljanja so realna pričakovanja. Za učinkovito uvajanje načel formativnega spremljanja je potrebnih več let. Treba je vztrajati, redno evalvirati delo in hkrati tudi opravljati samoevalvacijo in samorefleksijo. Strokovne literature iz tega področja je čedalje več, mnogi praktiki že zelo uspešno vpeljujejo načela v svoje delo, zato je pomembna tudi izmenjava izkušenj. Formativno spremljanje vsekakor zahteva sprotne spremljanje in ocenjevanje lastnega dela, zato da najdemo svoje šibke točke in jih skušamo v naslednjih urah izboljšati

PREŠERNOV DAN – SEMINARSKA NALOGA povratna informacija	Učenec:
NASLOVNICA: 1. Ime šole ✓ 2. Naslov ✓ 3. Seminarška naloga pri predmetu slovenščina ✓ 4. Avtor ✓ 5. Datum ✓	
UVOD: O čem bom pisal in zakaj <i>slovnice napake.</i>	
JEDRO 1. Kdaj praznujemo praznik? ✓ 2. Zakaj ga praznujemo? <i>slovnice napake.</i> 3. Kako ga praznujemo? <i>slovnice napake.</i>	
ZAKLJUČEK ✓ Kaj sem se novega naučil ✓	
LEPOPIS <i>slovnice napake.</i>	
VIRI IN LITERATURA ✓ Ustrezno navedena ✓	
ŽELIM TI POVEDATI: + v seminarški nalogi mi je bilo všeč to, da si veliko napisala. + za seminarško nalogo si se zelo potrudila. + všeč mi je tudi naslov, ker si jo zelo lepo naredila. + naučila si me več kot bi morala. + naučila si me zelo zelo veliko. ? Naslednji puti na slovnice napake. ? Meni je bilo ostalo všeč. Lajk pa tebi.	

PREŠERNOV DAN – SEMINARSKA NALOGA povratna informacija	Učenec:
NASLOVNICA: 1. Ime šole ✓ 2. Naslov ✓ 3. Seminarška naloga pri predmetu slovenščina ✓ 4. Avtor ✓ 5. Datum ✓	
UVOD O čem bom pisal in zakaj ✓	
JEDRO 1. Kdaj praznujemo praznik? ✓ 2. Zakaj ga praznujemo? ✓ 3. Kako ga praznujemo? ✓	
ZAKLJUČEK Kaj sem se novega naučil ✓	
LEPOPIS ✓	
VIRI IN LITERATURA ✓ Ustrezno navedena ✓	
ŽELIM TI POVEDATI: Seminarška naloga si lepo opravila. + v seminarški nalogi si razjela kdaj, zakaj in kako praznujemo praznik. + v uvodu si razjela o čem bo pisala in zakaj ima seminarška naloga tak naslov. + v zaključku si napisala kaj si se naučila. + všeč mi je, ker si posredovala besede poudarka. + lepo si oblikovala jelo. ? naslednji puti, da ti pibe na citat in in stavek na rumenih me pomagajo. ? pri njih bodi naslednji puti na to, da napiše: naslov, mesto, medija in leto objave.	

T. H.

Sliki 8 in 9: Vrstniško vrednotenje

Formativno spremljanje je proces osebnostnega razvoja, s katerim spreminjamo osebni pogled na učenje, poučevanje in kulturo učenja, učenec pa dobi proces učenja in nadzor nad njim v svoje roke.

5 SKLEP

Formativno spremljanje prinese po besedah Peršolja dva- do trikrat večji napredek, če je podana kakovostna individualna povratna informacija. Ustrezna povratna informacija namreč podvoji hitrost učenja, zmanjšuje razlike med fanti in dekleti, vpliva pa tudi na zavzetost za učenje. Samospremljava podvoji učinek učenja, formativno spremljanje pa zmanjšuje tudi razlike med učenci iz bolj ali manj spodbudnih okolij (Peršolja, 2019).

Pri formativnem spremljanju:

- izhajamo iz učenčevega predznanja,
- učenci sooblikujejo pedagoški proces,
- gradimo na močnih področjih in s tem spodbujamo šibka,
- imajo učenci aktivno vlog pri učenju, načrtovanju, spremljanju in vrednotenju,
- je možna izbira različnih poti,
- se omogoča neomejen individualni napredek posameznika,
- je večja motivacija in samostojnost ter boljša aktivnost učencev,
- se dobi sprotne povratne informacije,
- se uči samokritičnosti,
- učenci prevzemajo odgovornost za učenje,
- dobimo boljše učne rezultate,
- se gradijo boljši medsebojni odnosi, boljše razredno klimo.

Strinjam se s Peršoljo, ki pravi, da je formativno spremljanje proces osebnostnega razvoja, s katerim spreminjamo osebni pogled na učenje, poučevanje in kulturo učenja, učenec pa dobi proces učenja in nadzor nad njim v svoje roke. Na podlagi povratnih informacij učencev in preostalih učiteljev navajam nekaj pozitivnih učinkov formativnega spremljanja: aktivna vloga učencev pri celotnem procesu (od načrtovanja do izvedbe), večja motivacija

za delo, timsko sodelovanje krepi medsebojne odnose, učenci se lahko sami odločijo, kako bodo delo dokončali, že med uro s povratnimi informacijami spoznajo, kaj morajo še utrditi. Učitelji spoznajo, da je pred izvedbo ure potrebno zagotoviti več usklajevanja in predpriprav, med izvedbo pa so le še usmerjevalci učnega procesa, saj je vsak učenec sam odgovoren za to, kako bo zadano nalogo dokončal. ●

6 Viri in literatura

Formativno spremljanje v podporo učenju (2016). Ljubljana: ZRSŠ.
Gorjup, T. (2006). Metode in pristopi za spodbujanje strokovne rasti. V: Ustvarjalni učitelj (str. 41–60). Ljubljana: Debora.

Kop, M. (2014). Formativno spremljanje znanja učencev v osnovni šoli: magistrsko delo. Maribor: Samozaložba.

Peršolja; M. (2019). Formativno spremljanje znanja v praksi. Domžale: M. Peršolja.

ANDREJA URBANEC, univ. dipl. bibl. in prof. geografije, OŠ Orehek Kranj,
Naslov: OŠ Orehek Kranj, Zasavska cesta 53a, 4000 Kranj
E-naslov: andreja.urbanec@osorehek.si